

Leerbrief

Training voorbehouden en risicovolle handelingen

Vaardighedencarrousel

Samengesteld door:
Maatschap Goed Zorgen Tiel
Bij- en nascholingen Zorg & Welzijnssector
2017

Maatschap Goed Zorgen Tiel
Als je zorgen moet... Doe het dan goed!

INLEIDING

Geachte collega in de zorg,

U komt binnenkort voor de vaardighedencarrousel, welke ook gevolgd wordt door deelnemers die de verkorte of dag- scholingscyclus voorbehouden, risicovol en overig handelen hebben gevolgd.

Deze bijscholing/training wordt verzorgd door docenten van Maatschap Goed Zorgen Tiel. Als Maatschap hebben wij het motto: **"Als je zorgen moet... doe het dan goed!"**

Vanuit jarenlange zorg- en onderwijservaring weten wij dat u als zorgverlener regelmatig in een grijs gebied werkzaam bent bij de uitvoering van voorbehouden en risicovolle handelingen. De wet zegt over het uitvoeren van voorbehouden en risicovolle handelingen dat de zorgverlener bevoegd, actueel deskundig en vaardig, **bekwaam** moet zijn. De bevoegdheidsregel kennen we allemaal wel, maar wie bepaalt nu of u als zorgverlener bekwaam bent?

Als u kiest voor alleen de carrousel gaan wij ervan uit dat uw actuele kennis op niveau is of dat u zich terdege voorbereid om op dat niveau te komen. Tijdens de carrousel wordt beperkt aanvullend informatie gegeven door de docenten.

Elke zorgverlener heeft een eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van de keuzes die hij of zij maakt tijdens het uitvoeren van zijn of haar werkzaamheden. De carrousel richt zich vooral op de praktische uitvoering van de voorbehouden of risicovolle handelingen.

U kunt oefenen of in het kader van intercollegiale toetsing aan de slag in twee- of drietallen.

Tijdens onze scholingen maken wij gebruik van de geprotocolleerde werkinstructies zoals u die ook gebruikt tijdens uw werk. Deze protocollen kunt u opzoeken op de intranetomgeving van uw organisatie of het open aanbod op internet.

Via deze leerbrief ontvangt u een aantal leervragen per scholingsonderwerp die u kunt gebruiken bij de voorbereiding op de carrousel. Achtergrondinformatie over de verschillende onderwerpen kunt u o.a. terugvinden bij het protocollenbestand op de intranetomgeving van uw eigen organisatie, via internet van diverse andere instellingen of in allerlei vakliteratuur als: 'Nursing', 'Bijzijn', enz.

Wij kiezen ervoor onze scholingen zo veel mogelijk in kleine groepen uit te voeren. Wij zijn van mening dat u hierdoor zoveel mogelijk profijt heeft van de training en op een actieve wijze aan de scholing kunt deelnemen.

Heeft u onverhoopt toch klachten over onze werkwijze, de inhoud van de scholingen of de wijze waarop de trainer met u omgaat, meldt dat dan aan ons. Uw op- of aanmerkingen kunnen wij gebruiken om de kwaliteit van onze dienstverlening verder te verbeteren. Bent u tevreden over onze werkwijze en de inhoud van onze trainingen, vertel dat dan aan anderen ☺ .

**Maatschap Goed Zorgen Tiel wenst u
Een leerzame dag toe!**

DOELSTELLING VAARDIGHEDENCARROUSEL

Het vergroten van actuele vaardigheden in het kader van voorbehouden en risicovolle handelingen door oefening en intercollegiale toetsing.

DOELGROEP

De doelgroep bestaat uit zorgverleners die in de praktijk in aanraking komen met de genoemde scholingsonderwerpen en/of zorgverleners die op korte termijn in aanraking komen met de genoemde onderwerpen.

De praktijk leert dat dit medewerkers zijn van niveau 3-5 uit verschillende setting binnen de sector Zorg en Welzijn.

UITGANGSPUNTEN VOOR DE VAARDIGHEDENCARROUSEL

Tijdens deze dag maken wij gebruik van geprotocolleerde werkinstructies. Dit zijn de protocollen en richtlijnen van Vilans, daarvan afgeleid, maar ook van bepaalde instellingen.

VERKLARING

De deelnemer ontvangt na het actief bijwonen van deze dag een certificaat als bewijs van deelname. Op de achterkant staat een overzicht van de mogelijk geoefende en besproken vaardigheden vermeld.

ACCREDITATIE

Voor deze scholingsbijeenkomsten is accreditatie aangevraagd bij het kwaliteitstregister V&V.

METHODIEK

- Bespreken casuïstiek en praktijkervaringen.
- Demonstratie en/of oefenen van de vaardigheden
- Feedback van docent met betrekking tot de uitgevoerde vaardigheid.

LESLOCATIE EN TIJDSTIPPEN

De carroussel scholing **start om 9.30 uur**. U bent van harte welkom op de leslocatie vanaf 09.00 uur. Verwachte eindtijd ligt rond 16.00 uur.

De leslocatie van Maatschap Goed Zorgen treft u aan de Stations**straat** 15a, 4001 CC te Tiel. De leslocatie bevindt zich op loopafstand van het treinstation Tiel.

Uw auto kunt u op verschillende plaatsen parkeren, namelijk:

- achter de RABObank "het Taluud" (*parkeerkosten € 1,40 per uur of € 8,30 voor een dagkaart*)
- richting het centraal station is het tot op heden nog beperkt mogelijk gratis te parkeren, dus let goed.

- Het parkeren bij station Tiel is geheel gratis. Op de Stations**weg** in Tiel kunt u uw auto parkeren. Totaal zijn er 174 parkeerplaatsen beschikbaar. Kom op tijd de kans op een plek na 9 uur is voor dit station minder.
- parkeerplaats naast de ABN/AMRO bank (*parkeerkosten € 1,40 per uur € 8,30 dagkaart*) *tarief 2016*.
- aan de achterzijde van ons pand. VOL=VOL **gratis parkeren** aan de achterzijde van ons pand in de grindtuin via de Boterkampsteeg.

VOORBEREIDING

Voorafgaand aan de bijeenkomst heeft u protocollen een keer opgezocht en doorgenomen. Aan de hand van uw voorbereiding (het beantwoorden van de voorkennisvragen) formuleert u uw eigen leervragen. Neem de gevonden antwoorden en leervragen mee naar de scholing, of zet de specifieke leervragen op de mail.

In de voorbereiding kunt u met de volgende leervragen aan de slag. Kies vooral de leervragen die bij de onderwerpen horen, welke u wilt oefenen.

Wetgeving algemeen/basis

1. Beschrijf in het kort de wet BIG.
2. Hoe kom jij deze wet in de praktijk tegen?
3. De organisatie is gehouden aan de "kwaliteitswet zorginstellingen". Wat merk jij hiervan.
4. Benoem kritische factoren bij het gebruik van uitvoeringsverzoeken. (Haalbaarheid, verkeerd gebruik)

Urologische vaardigheden

5. Hoe ziet het urinewegstelsel bij een vrouw eruit?
6. En bij de man?
7. Welke verschillen zijn erg belangrijk rondom de katheterzorg?
8. Wat is de reden van de katheter van jouw huidige bewoners?
9. Wat zijn de gangbare adviezen met betrekking tot hygiënisch werken bij katheterzorg?
10. Wat zijn de voordelen van:
  - a. Intermitterend katheteriseren ten opzichte van een verblijfskatheter?
  - b. Een suprapubische katheter ten opzichte van een transurethrale katheter?
11. Wat zijn de risico's van:
  - a. Intermitterend katheteriseren ten opzichte van een verblijfskatheter?
  - b. Een suprapubische katheter ten opzichte van een transurethrale katheter?
12. Op welke manier wordt glijmiddel gebruikt bij katheteriseren?
13. Instillagel® wordt vaak gebruikt als glijmiddel. Hoe lang moet het inwerken en hoe lang werkt het door?
14. Wat is er te vertellen over de vulling van een ballon bij een verblijfskatheter?
15. Hoe kan een verblijfskatheter het beste gefixeerd worden en waarom?
16. Wat zijn uw aandachtspunten bij de verzorging van een zorgvrager met een verblijfskatheter?

Blaasspoelen via verblijfskatheter

17. Hoe spoel je een blaas, wat zijn de bijzondere aandachtspunten?
18. Waarmee kan een blaas worden gespoeld en waarom wordt gekozen voor een bepaald product?
19. Wat zijn oorzaken van blaaskrampen bij het blaasspoelen en welke individuele factoren spelen daarbij een rol?
20. Hoelang laat u een blaasspoelvloeistof in de blaas zitten voordat u het weer af laat vloeien?

Injecteren (subcutaan, intramusculair en insuline met de insulinepen)

21. Wat bepaald welk materiaal (spuiten en naalden) wordt gebruikt bij injecties?
22. Wie en/of wat bepaald de dikte en de lengte van de naald bij een intramusculaire injectie
23. Hoe betrouwbaar is de kleurcodering van injectienaalden?
24. Welke kant en klaar spuiten bent u al tegen gekomen in de dagelijkse praktijk?
25. Welke parate kennis over het medicijn moet u hebben als u een injectie geeft?
26. Wat is het verschil tussen het wisselen van een spuitplaats en rotatie?
27. Wat is een depot injectie?
28. Welke soorten insuline kent u/gebruikt u in de praktijk?
29. Wat moet u doen als u te veel insuline hebt gespoten?
30. Wat is de maximale dosis insuline die u in één injectie mag toedienen?
31. Wat is bepalend bij de keuze van de injectieplaats bij insuline
32. Waar let je op bij het controleren van de spuitplaats bij insuline?
33. Insulines worden vaak ingedeeld in groepen gelet op de werking. Noem de 3 groepen en van elk een voorbeeld.

Sondevoeding

34. Wat is volwaardige voeding?
35. Wat zijn risicogroepen in zorg waarbij aandacht voor voeding belangrijk is?
36. Welke taken kunt u hebben ten aanzien van zorg voor voeding?
37. Wat zijn specifieke voedingsproducten die veel gebruikt worden en wanneer?
38. Wat zijn redenen om over te gaan op sondevoeding?
39. Hoe en wanneer kan sondevoeding worden toegediend?
40. Wat zijn voordelen van een gastrostomiesonde (PEG-sonde) ten opzichte van een neusmaagsonde?
41. Wat zijn de observatiepunten bij een cliënt met sondevoeding?
42. Wat zijn betrouwbare methoden om de locatie van een neusmaagsonde te controleren?

Wondzorg

43. Waar staat de afkorting WCS voor en waar werkt deze organisatie aan?
44. Wat zegt de WCS over rode, gele en zwarte wonden?
45. Waar staan de letters TIME voor in het TIME model dat gebruikt wordt bij het leveren van wondzorg?
46. Welke wondzorgmaterialen komt u tegen in uw dagelijkse praktijk?
47. Bent u bekend met wondzorg protocollen. Zo ja, wilt u die dan meenemen naar de bijeenkomst

Ulcus Cruris / Zwachtelen been (korte en lange rek)

48. Noem oorzaken waardoor een ulcus cruris kan ontstaan.
49. Welke ziektebeelden zijn meestal de oorzaak van oedeem?
50. Wat is de reden dat een ulcus cruris over het algemeen zo slecht geneest
51. Welke redenen kunnen er zijn om bij een zorgvrager Ambulante Compressie Therapie toe te passen?
52. Welke crème of lotion mag onder een ACT-zwachtel op de huid worden gebruikt?
53. Wat is de reden dat er gebruik gemaakt wordt van korte rek zwachtels?
54. Wanneer zou je een lange rek zwachtel kunnen gebruiken?
55. Wat is het doel van het gebruik van synthetische watten onder de zwachtel?

Vaardigheidscarrousel

Aan de hand van uw eigen, uw organisatie of onze protocollen (digitaal aan u verzonden) kunt u zich voor bereiden

Onze skillsruimtes zullen minimaal ingericht zijn voor de volgende handelingen:

Urologische vaardigheden

- Inbrengen verblijfskatheter man
- Inbrengen verblijfskatheter vrouw
- Inbrengen eenmalige katheter
- Verwisselen supra pubische katheter
- Blaasspoelen/katheteronderhoud

Injecteren

- Subcutaan injecteren met tweedelig systeem (loodrecht, 30° of 45°)
- Intramusculair injecteren
- Injecteren met de insulinepen
- Plaatsen verblijfnaaldje voor s.c. toediening.

Inbrengen neus/maagsonde

- Inbrengen neus/maagsonde
- Verwisselen gastrostomiesonde
- Toedienen sondevoeding via de pomp (applix/infinity/joey)
- Toedienen sondevoeding per bolus

Zwachteltechnieken

- ACT (korte rek)

Tracheazorg

- Schoonmaken binnencanule
- Wisselen fixatiebandjes en canule gaas

Uitzuigen

- Uitzuigen mondkeelholte
- Uitzuigen via de trachea canule

Inzet van zuurstof

- Klaarmaken cilinder voor gebruik
- Aansluiten van zuurstof of op cliënt

Klaarmaken vernevelapparaat voor medicatietoediening

Tip: Maak een ringband (map) waarin u al de documenten en informatie horende bij dit scholingstraject bewaard. Knip actuele artikelen uit tijdschriften uit, of maak een kopie. Ook foldermaterialen of kopieën die in de les uitgedeeld worden kunt u zo overzichtelijk bewaren.